

تاملی بر معنای طنز و وجوه تمایز آن با هجو و هزل

زیبا وردی پسندی

کارشناس ارشد تاریخ، دانشگاه علوم تحقیقات تهران

چکیده

طنز حس مسوولیت پذیری در افراد باهوش است، آن‌ها مسوولیت پذیر هستند، حقایق در پرده را با چشمان تیزبین خود می‌بینند، آن‌ها در کلام خود باز می‌شناساند و بین اندیشه‌های افراد تضاد عمیقی به وجود می‌آورند. تضادی که با کمی تفکر، واقعیت‌ها را می‌نمایاند. آن‌ها با این تضاد احساس ناراحتی و سردرگمی نمی‌کنند؛ چرا که به واقعیت‌های بیان شده ای می‌رسند، که کم‌تر به آن فکر کرده‌اند و یا جرات بیان آن را نداشته‌اند. روشنگری که در طنز وجود دارد از نوع هجو و هزل نیست که با هتاک‌ی و الفاظ رکیک همراه باشد، بلکه در لفافه سخن گفتن و با اندیشیدن توأم است که انسان را به فکر فرو برده و باعث آگاهی و بیداری وجدان می‌شود. در طنز همیشه یک وقار و متانت دیده می‌شود که در هزل یا هجو نیست. آن‌ها -هجو و هزل- از یک کلام سطحی برخوردار است. اساس طنز و هجو و هزل، بر خنده استوار می‌باشد اما خنده‌های هجو و هزل تنها " فراغت افزایی" است، هزل و هجو بیشتر جنبه‌ی روزمرگی با خود به همراه دارند که کمتر هدفی را دنبال می‌کنند در حالی که خنده‌ی‌های طنز، همیشه با افسوس و دریغ همراه است و در تفکر به روی انسان باز می‌شود. انسان در این نوع نوشتار دردمندانه می‌خندند ولیکن " خنده‌ی تلخ او از گریه غم‌انگیز تر است".

کلید واژگان: طنز، هجو، هزل، خنده